

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ՆՈՐԱՐԱՐ ԳՈՐԾԻՔ ESP ԴԱՍԸՆԹԱՑՈՒՄ

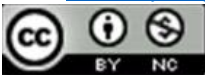
ABSTRACT

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS AN INNOVATIVE TOOL IN ESP COURSES

English for Specific Purposes (ESP) courses are designed to meet the language needs of learners in professional and academic contexts. In recent years, the integration of artificial intelligence (AI) tools into ESP instruction has attracted growing interest among language teaching researchers and practitioners, who recognize AI's potential to improve learning outcomes, provide personalized instruction, and address the diverse needs of learners. AI technologies, including chatbots, intelligent tutoring systems, speech synthesis, and adaptive learning platforms, offer innovative approaches to language teaching by providing interactive, responsive, and data-driven learning experiences.

This article explores the advantages, limitations, and practical applications of AI tools in ESP courses. It presents examples of AI implementation, analyzes their effectiveness in developing learners' linguistic competence and engagement, and discusses pedagogical strategies for integrating these tools into a course design. While AI offers significant

* e-mail: naira.ayvazyan@ysu.am

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. © The Author(s) 2025

Received: 09/11/2025

Revised: 11/12/2025

Accepted: 17/12/2025

benefits, such as individualized feedback, error correction, and increased learner autonomy, it also presents challenges, including technical requirements, ethical considerations, and the need for teacher training. The study evaluates the opportunities and limitations of AI in ESP instruction and proposes measures to ensure effective integration and promote innovative, adaptive, and learner-centered approaches.

Key words: ESP course, artificial intelligence (AI), adaptive learning techniques, AI tools, intelligent machines, speech synthesis, chatbot.

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Անգլերենը հատուկ նպատակների համար (ESP) նախատեսված դասընթացները մշակվում են ուսանողների լեզվական կարիքները մասնագիտական և ակադեմիական ոլորտներում բավարարելու նպատակով: Վերջին տարիներին արհեստական բանականության (AI) գործիքների ինտեգրումը ESP ուսուցման մեջ մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել լեզվի ուսուցման ոլորտի հետազոտողների և մասնագետների շրջանում, ովքեր տեսնում են AI-ի հնարավորությունը ուսուցման արդյունքները բարելավելու, անհատականացված մոտեցում ապահովելու և ուսանողների բազմազան կարիքները բավարարելու համար: AI տեխնոլոգիաները, ինչպիսիք են չաթ-բոթերը, ինտելեկտուալ ուսուցման համակարգերը, ձայնային սինթեզը և ադապտիվ ուսուցման պլատֆորմները, առաջարկում են լեզվի ուսուցման նորարարական մոտեցումներ՝ ապահովելով ինտերակտիվ, արձագանքող և տվյալների վրա հիմնված ուսուցում:

Այս հոդվածում քննարկվում են AI գործիքների կիրառության առավելությունները, սահմանափակումները և պրակտիկ կիրառությունները ESP դասընթացներում: Ներկայացվում են պրակտիկ օրինակներ, վերլուծվում է դրանց արդյունավետությունը ուսանողների լեզվական ունակությունները և ներգրավվածությունը զարգացնելու գործում, և դիտարկվում են դասընթացի նախագծման մեջ այս գործիքների ինտեգրման մանկավարժական ռազմավարությունները: Չնայած AI-ն առաջարկում է նշանակալի առավելություններ, ինչպիսիք են անհատականացված հետադարձ կապը, սխալների ուղղումը և ուսանողների ինքնավարության բարձրացումը, այն նաև ներկայացնում է մարտահրավերներ՝

տեխնիկական պահանջներ, էթիկական հարցեր և դասավանդողների պատրաստվածության անհրաժեշտություն: Հոգվածը գնահատում է ESP ուսուցման մեջ AI-ի կիրառման հնարավորություններն ու սահմանափակումները՝ առաջարկելով միջոցներ՝ նորարարական, ադապտիվ, ուսանողակենտրոն մոտեցումների ապահովման և արդյունավետ ինտեգրման նպատակով:

Բանալի բաներ՝ ESP դասընթաց, արհեստական բանականություն (AI), ադապտիվ ուսուցման տեխնիկա, AI գործիքներ, ինտելեկտուալ մեքենաներ, խոսքի սինթեզ, չաթ-բոթ:

РЕЗЮМЕ

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ИНСТРУМЕНТ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЦЕЛЕЙ (ESP)

Курсы английского языка для специальных целей (ESP) разрабатываются с целью удовлетворения языковых потребностей студентов в профессиональной и академической сферах. В последние годы интеграция инструментов искусственного интеллекта (ИИ) в обучении ESP привлекла значительное внимание исследователей и специалистов в области преподавания языков, которые рассматривают потенциал ИИ для повышения эффективности обучения, обеспечения индивидуализированного подхода и удовлетворения разнообразных профессиональных потребностей студентов. Технологии ИИ, включая чат-боты, интеллектуальные обучающие системы, синтез речи и адаптивные образовательные платформы, предоставляют инновационные возможности для изучения языка, обеспечивая интерактивное, динамичное и основанное на данных обучение.

В данной статье анализируются преимущества, ограничения и практические области применения инструментов ИИ в рамках ESP-курсов. Приводятся конкретные примеры использования, оценивается их эффективность в развитии языковых компетенций и повышении вовлеченности студентов, а также рассматриваются педагогические стратегии интеграции ИИ в дизайн курсов. Несмотря на очевидные преимущества ИИ, такие как персонализированная обратная связь, корректировка ошибок и повышение автономии обучающихся, его внедрение также сопряжено с рядом вызовов, включая технические

требования, этические вопросы и необходимость подготовки преподавателей. Статья предоставляет комплексную оценку возможностей и ограничений применения ИИ в обучении ESP и предлагает рекомендации по обеспечению инновационного, адаптивного и ориентированного на студента подхода, способствующего эффективной интеграции технологий в образовательном процессе.

Ключевые слова: курс ESP, искусственный интеллект (AI), адаптивные методы обучения, инструменты AI, интеллектуальные машины, синтез речи, чат-бот.

Արհեստական բանականությունը կարող է թվալ պահի ամենաշատ օգտագործվող բառը, սակայն այն գոյություն ունի ավելի քան կես դար: Արհեստական բանականության պատմությունը սկսվել է հնագույն ժամանակներից՝ արհեստական էակների մասին առասպելներով, պատմություններով և լուրերով, որոնք վարպետ-արհեստավորների կողմից օժտված են բանականությամբ կամ գիտակցությամբ: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը տրամաբանության և ֆորմալ դատողության ուսումնասիրությունը 1940-ական թվականներին ուղղակիորեն հանգեցրեց ծրագրավորվող թվային համակարգչի գյուտին՝ վերացական մաթեմատիկական դատողության վրա հիմնված մեքենա: Այս սարքը և դրա հիմքում ընկած գաղափարները ոգեշնչեցին գիտնականներին սկսել քննարկել էլեկտրոնային ուղեղ կառուցելու հնարավորությունը:

Արհեստական բանականության հետազոտության ոլորտը հիմնադրվել է 1956 թվականին Դարտմութի քոլեջի տարածքում կայացած աշխատաժողովում (McCarthy; Minsky; Rocheste; Shannon, 2006): Մեմինարի մասնակիցները տասնամյակներ շարունակ դարձան

արհեստական բանականության հետազոտության առաջատարները: Նրանցից շատերը կանխատեսում էին, որ մեկ սերնդի ընթացքում գոյություն կունենան մարդկանց նման խելացի մեքենաներ: ԱՄՆ կառավարությունը միլիոնավոր դոլարներ տրամադրեց՝ հույս ունենալով իրականացնել այս տեսլականը (Liu; Hou; Tu; Wang; Hwang, 2021): Համակարգչային գիտնական Ջոն Մաքքարթին կոնֆերանսի ժամանակ առաջարկեց «Արհեստական բանականություն» տերմինը: Այդ պատմական առաջարկության մեջ Ջոն Մաքքարթին Արհեստական բանականությունը սահմանեց որպես «ինտելեկտուալ մեքենաներ ստեղծելու գիտություն և ճարտարագիտություն»: Մաքքարթին և նրա գործընկերները մարգարեաբար նշեցին, որ «ուսուցման յուրաքանչյուր ասպեկտ կամ ինտելեկտի որևէ այլ առանձնահատկություն սկզբունքորեն կարող է այնքան ճշգրիտ նկարագրվել, որ մեքենան կարողանա այն մոդելավորել: Փորձ կարվի գտնել, թե ինչպես ստիպել մեքենաներին օգտագործել լեզու, ձևավորել աբստրակցիաներ և հասկացություններ, լուծել այնպիսի խնդիրներ, որոնք այժմ նախատեսված են մարդկանց համար և կատարելագործվել» (McCarthy; Minsky; Rocheste; Shannon, 2006): Այս սահմանումն ընդգծում է այնպիսի մեքենաներ ստեղծելու նպատակը, որոնք կարող են կատարել այնպիսի առաջադրանքներ և սովորաբար պահանջում են մարդկային բանականություն, ներառյալ բնական լեզվի ըմբռնումը, ուսուցումը և ինքնակատարելագործումը գործընթացում և, ի վերջո, դատողությունները: Արագ առաջ շարժվելով դեպի 2024 թվականը՝ արհեստական բանականությունը ներթափանցել է ժամանակակից

հասարակության բոլոր բնագավառները, կրթական ոլորտը շարունակաբար օգտագործում է դրա բազմակողմանի ներուժը, և լեզուների ուսուցումն ու դասավանդումը բացառություն չեն կազմում:

Վերջին տասնամյակում արհեստական բանականությունն զգալիորեն վերափոխել է անգլերենի դասավանդման (ELT) ամբողջ ոլորտը տարբեր նորարարական կիրառությունների և գործիքների միջոցով, որոնք օգտակար են թե՛ սովորողների և թե՛ դասավանդողների համար: Արհեստական բանականության գործիքներն այժմ լայնորեն կիրառվում են նաև լեզվի դասավանդման և ուսուցման մեջ և, որպես այդպիսին, գրավել են ոլորտի բազմաթիվ հետազոտողների ուշադրությունը, որոնք ձգտել են լուսավորել արհեստական բանականության ինտեգրման մանկավարժական հետևանքները լեզվի դասարանում: Ահա արհեստական բանականության որոշ գործիքների և դրանց հնարավորությունների համառոտ ակնարկ.

1. Լեզուների ուսուցման հավելվածներ

Duolingo, Babbel և Rosetta Stone հավելվածներն օգտագործում են արհեստական բանականության տեխնոլոգիա, խաղայնացման հնարավորություններ, միջակայքային կրկնություն և ադապտիվ ուսուցման տեխնիկա՝ ինտերակտիվ, գրավիչ և արդյունավետ լեզվի ուսուցման փորձառություններ ստեղծելու համար, որոնք խթանում են սովորողների մոտիվացիան և բարելավում բովանդակության պահպանումը:

2. Արտասանության և խոսքի պրակտիկա

Արտասանությունը հիմնական ենթահմտությունն էր, որը բացահայտվել է խոսքի մեջ արհեստական բանականության օգտագործման հետ կապված ուսումնասիրություններում, որտեղ սովորողների համար հասանելի են արհեստական բանականությամբ աշխատող բազմազան համակարգեր և ծրագրեր: Օրինակ՝ Լյուի և Հունգի կողմից 2016-ին թայվանցի ուսանողների հետ անցկացված ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ արհեստական բանականության օգտագործումը և տոնայնության տեսողական ներկայացումը՝ որպես սպեկտրոգրամ, զգալիորեն բարելավել են սովորողների արտասանությունը՝ նվազեցնելով տոնայնության և ինտոնացիայի օրինաչափությունների հարթությունը (Liu; Hung, 2016): Արհեստական բանականության գործիքները, ինչպիսիք են FLOW Speak-ը, Speechace-ը և ELSA Speak-ը, սովորողներին հնարավորություն են տալիս կատարելագործելու իրենց արտասանությունը, բարելավելու խոսքի հմտությունները և բարձրացնելու վստահությունը (Sussmann; Matthew, 2024)՝ վերլուծելով խոսակցական լեզուն և ընդգծելով սխալ արտասանությունները, այդպիսով՝ առաջարկելով շտկող հետադարձ կապ: Խոսակցական հմտությունները բարելավելու համար օգտագործվող այլ տեխնոլոգիաներից են խոսքի ճանաչման, ադապտիվ ուսուցման, խոսքի ավտոմատ վերլուծության և ձայնային օգնության համար արհեստական բանականության օգտագործումը:

3. Աջակցություն գրելու գործընթացում

Արհեստական բանականության օգտագործումը գրավոր աշխատանքում հիմնականում կապված է բառապաշարի ուսուցման և

քերականության հետ: Օրինակ՝ Լոն (2023) պարզել է, որ նեյրոնային մեքենայական թարգմանության ծրագրերին հասանելիությունը հանգեցնում է սովորողների բառապաշարի բարելավմանը, հատկապես, երբ ներգրավված են մասնագիտացված արտահայտություններ: Արհեստական բանականության մեկ այլ տարածված օգտագործում գրավոր աշխատանքում արհեստական բանականության քերականության ստուգիչների օգտագործումն է (Lo, 2023): Արհեստական բանականության գործիքները, ինչպիսիք են Grammarly-ն ու Criterion-ը, առաջարկում են համապարփակ արձագանք սովորողների գրավոր աշխատանքների վերաբերյալ՝ օգնելով նրանց բացահայտել իրենց սխալները (քերականական, բառապաշարային, ռեգիստրային, ուղղագրական և այլն) և աջակցելով նրանց այդ սխալները շտկելու հարցում, ինչը դրական ազդեցություն ունի ուսումնական գործընթացի վրա:

4. Թարգմանչական գործիքներ

Արհեստական բանականության վրա հիմնված թարգմանչական գործիքները, օրինակ, DeepL-ը, վերջին տարիներին զգալիորեն բարելավվել են՝ օգնելով սովորողներին ավելի հեշտությամբ հասկանալու և թարգմանելու տեքստերը, ինչպես նաև ընկալելու բարդ հասկացությունները: Դրանք կարող են նաև օգտագործվել սովորողների բառապաշարի գիտելիքները ընդլայնելու համար՝ առաջարկելով թարգմանություններում բառերի մի շարք այլընտրանքային տարբերակներ: Չոնի և այլոց (2021) կողմից հարավկորեացի քոլեջի ուսանողների հետ անցկացված ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ

Google Translate-ի օգտագործումը՝ որպես երկրորդ լեզվի մեքենայական թարգմանության գործիք, օգնում է ավելի քիչ հմուտ ուսանողներին ցուցաբերել գրավոր հմտությունների այնպիսի մակարդակ, որն էապես չի տարբերվում հմուտ ուսանողներից: Այն նաև պարզել է, որ մեքենայական թարգմանությունն օգնում է ուսանողներին գրելու ավելի բարդ բառերով և ավելի բարձր որակի շարահյուսությամբ էսսեներ (Chon; Shin; Kim, 2021):

5. Վիրտուալ իրականություն (VR) և ընդլայնված իրականություն (AR)

Արհեստական բանականության վրա հիմնված VR և AR հավելվածներն առաջարկում են լեզվի ուսուցման ինտեգրված միջավայրեր: Այս գործիքները թույլ են տալիս ուսանողներին կիրառելու անգլերենն իսկական համատեքստերում՝ զարգացնելով իրենց հաղորդակցման հմտությունները, հաղթահարելով անհանգստությունը և բարձրացնելով միտումները (Adolphs; Clark; Glover; Henry; Muir; Valstar, 2018): Արհեստական բանականությունը կարող է արդյունահանել մեծ քանակությամբ տվյալներ, գործել բնական լեզվով, հետևել լեզվի կանոններին և օրինաչափություններին: Բջջային սարքերը վաղուց են հռչակվել որպես անգլերենի ուսուցման գործիք՝ դյուրակիրությամբ, համընդհանրությամբ, համատեղ օգտագործմամբ և անհատականությամբ (Ma, 2021): Այդ սարքերի վրա այժմ հասանելի արհեստական բանականության կիրառություններն ընդլայնում են անգլերենի ուսուցման հնարավորությունները խոսքի սինթեզի, մեծ տվյալների և ինտելեկտուալ համակարգերի միջոցով (Luo; Cheng, 2020):

Թեև արհեստական բանականության տեխնոլոգիաները հեռու են մարդկային լինելուց, բայց և այնպես դրանք ընդօրինակում են մարդկայինը: Չայնային օգնականներն անխոնջ զրուցակից են՝ մարդասման ձայնով, որը կարող է ապահովել անգլերենի բազմազան առողջանություններ (Dizon & Tang, 2020): Amazon Alexa-ն, Apple Siri-ն, Samsung Bixby-ն, Microsoft Cortana-ն և Google Home Assistant-ը տարածված ձայնային օգնականներ են: Բացի այդ՝ «խելացի ուսուցիչները» հայտնվում են բազմաթիվ ծրագրերում և կարող են օգտատիրոջը ներկայանալ որպես ձայնային օգնություն, տեքստային հուշումներ և նույնիսկ ձայնից բացի ստանալ տեսողական տեսք (Vuong, 2023): Կան նաև ռոբոտներ, որոնք ստեղծվել են արհեստական բանականության ֆիզիկական մարմնացում ապահովելու համար:

6. Իրական ժամանակի օգնություն և ինտերակտիվ պրակտիկա

Արհեստական բանականությամբ աշխատող դասավանդման համակարգերը, ինչպիսիք են չաթ-բոթերը և վիրտուալ դասավանդողները, սովորողներին հնարավորություն են տալիս շփվելու նրանց հետ ցանկացած պահի կամ վայրում, մոդելավորելու զրույցները, ներգրավելու սովորողներին հատուկ պատրաստված դերային խաղերում՝ տրամադրելով անհապաղ հետադարձ կապ քերականության, բառապաշարի և արտասանության վերաբերյալ և այլն: Խոսելով չաթ-բոթերից՝ հարկ է նշել նաև, որ դրանք համակարգչային ծրագրեր են, որոնք նախատեսված են արհեստական բանականության օգնությամբ մարդկային հաղորդակցությունը տեքստային կամ ձայնային ձևով վերարտադրելու համար: Զրուցարանի

գործառույթը սկսվում է օգտատիրոջ հաղորդագրությունից: Այնուհետև NLP (բնական լեզվի մշակման) հնարավորությունները և չաթ-բոթը մեկնաբանում են հաղորդագրությունը՝ հղում անելով ընթացիկ տվյալների բազային: Չաթ-բոթերը ծրագրավորված են անընդհատ սովորելու նախորդ զրույցներից՝ այդպիսով ընդլայնելով իրենց գիտելիքներն ու ընկալումները և կարողանալով նպաստել մարդկանց հետ ավելի բնական փոխազդեցությանը: Ավելին՝ չաթ-բոթերն առանձնանում են սխալների ուղղման հնարավորություններով, որոնք առաջարկում են բառապաշարային կամ քերականական բարելավման առաջարկներ (Haristiani, 2019): Սովորողների առաջընթացին կարելի է հետևել ամենօրյա գրանցամատյանի գործառույթի օգնությամբ: ChatGPT-ի նման չաթ-բոթերը ճանաչվել են որպես ESP ուսուցման վրա դրական ազդեցություն ունեցողներ: Կովաչևիչը (2023) քննարկում է այն ոլորտները, որոնցում ChatGPT-ն կարող է օգտագործվել ESP համատեքստում ուսուցումը խթանելու համար՝ մասնագիտացված տեքստերի ստեղծում, համապատասխան բառապաշարի, քերականության և ըմբռնման վարժությունների ստեղծում (Kovačević, 2023):

2022 թվականի վերջին չաթ-բոթերի հնարավորություններն զգալիորեն ընդլայնվեցին՝ արհեստական բանականության տրանսֆորմատորների և Microsoft-ի ChatGPT-ի, Google-ի Bard-ի, Anthropic-ի Claude-ի և Apple-ի AppleGPT-ի միջոցով: Այս չաթ-բոթերը լայն հնարավորություններ են ընձեռում լեզվական կրթության համար, ներառյալ՝ ուսումնառողներին ներգրավելը լայնածավալ ինտելեկտուալ

գրույցների մեջ և տարբեր տեսակի գրավոր մոդելների տրամադրումը: Հատկանշական է, որ նույնիսկ ChatGPT-ի նման գեներատիվ արհեստական բանականության գործիքների մշակումից առաջ մենք տեսել ենք նաև բազմաթիվ այլ հաջողված ծրագրեր, որոնք մշակվել են արհեստական բանականության միջոցով՝ լեզու սովորողների համար հարմարվողական ուսուցման ուղիներ ստեղծելու նպատակով: Գեներատիվ արհեստական բանականության գործիքներն այժմ անհավանական ներուժ են ապահովում լեզվի պրակտիկայի համար: Այդ ներուժի գիտակցումը պահանջում է մոտիվացիա և հմտություններ սովորողների, դասավանդողների և մի շարք այլ շահագրգիռ անձանց կողմից: Այնուամենայնիվ, կրթական ոլորտում արհեստական բանականության ներդրման համատեքստում առկա հետազոտություններն ու ուղեցույցները համեմատաբար սահմանափակ են, և անհրաժեշտ է ավելի լայնածավալ ուսումնասիրություն կատարել այս հարցերի վերաբերյալ: Անգլերենի դասավանդման և ուսուցման (ELT/L) ոլորտում, չնայած դասավանդողի համար այժմ հասանելի են արհեստական բանականության գործիքների լսարանային օգտագործման լայն ռեսուրսներ (օրինակ՝ բլոգներ, վեբինարներ, «ինչպես անել» ուղեցույցներ), անհրաժեշտ է նաև ավելի խոր ուսումնասիրել արհեստական բանականության ներկայացրած հնարավորությունները, խնդիրները և մարտահրավերները:

7. Անհատականացված ուսուցման փորձառություններ

Արհեստական բանականությամբ աշխատող հարթակները կարող են հարմարեցնել իրենց ստեղծած ուսուցման փորձը ցանկացած

սովորողի անհատական կարիքներին: Դրանք հմուտ են վերլուծելու սովորողների կատարողականը և ուսուցման ձևերը՝ հատուկ պատրաստված գործունեություն ստեղծելու և հետադարձ կապը ընդլայնելու համար: Անհատականացման այս մակարդակը թույլ է տալիս սովորողներին սահմանելու իրենց սեփական ուսուցման նպատակները և որոշելու ուսուցման գործընթացի ձևն ու տեմպը՝ միաժամանակ ընտրելով այն ոլորտները, որտեղ նրանք ամենաշատը պետք է բարելավվեն: Արհեստական բանականության գործիքները նույնպես մեծ օգնություն են ցուցաբերել դասավանդողներին: Ի վերջո, անգլերենի դասավանդման և ուսման գործընթացում արհեստական բանականության ներդրումը հանգեցրել է ավելի արդյունավետ և անհատականացված ուսումնական փորձի: Այն խրախուսել է լեզվի մասնագետներին լինել ավելի ստեղծագործ և ստեղծել ավելի գրավիչ, ներգրավիչ և ինտերակտիվ գործունեություն՝ միաժամանակ հնարավորություն ունենալով առաջարկել անհատական օգնություն և նպատակային պրակտիկա՝ իրենց ուսանողներին անգլերենի տիրապետման ճանապարհին աջակցելու համար:

8. Կրթական բովանդակության ստեղծում

Արհեստական բանականությունն օգնում է դասավանդողին՝ ստեղծելու բազմազան և անհատականացված կրթական բովանդակություն: Օրինակ՝ հեղինակային այնպիսի հարթակները, ինչպիսիք են Wordwall-ը, Quillionz-ը, LearingApps-ը, օգտագործում են արհեստական բանականություն՝ տեքստի մուտքագրման հիման վրա թեստեր և ըմբռնման հարցեր ստեղծելու համար, խնայելով

դասավանդողի ժամանակը և առաջարկելով վարժությունների ավելի մեծ բազմազանություն, միաժամանակ խթանելով սովորողների հետաքրքրությունը խաղայնացման նման տարրերի միջոցով: Անդրադառնանք նաև դասավանդողների համար նախատեսված արհեստական բանականության վրա հիմնված հեղինակային հարթակներից մեկին՝ Diffit-ին: Diffit-ը արհեստական բանականության գործիք է, որը նախատեսված է դասավանդողներին աջակցելու համար՝ իրենց ուսանողների լեզվական հատուկ կարիքները բավարարելու համար անհատականացված նյութեր ստեղծելու գործում: Դասավանդողները կարող են ստեղծել իրենց ուսանողներից յուրաքանչյուրի լեզվական կարիքներին համապատասխանող ուսուցողական նյութեր, քանի որ դրանք կարող են հարմարեցվել և հավասարեցվել՝ հիմնվելով յուրաքանչյուր ուսանողի լեզվական պրոֆիլի վրա: Diffit-ը ձգտում է խթանել ավելի լավ ըմբռնումը և ավելի բարձր ներգրավվածությունը այն ուսանողների կողմից, որոնց խրախուսվում է զարգացնել իրենց քննադատական մտածողության հմտությունները՝ քննարկելով արհեստական բանականության կողմից առաջարկվող բաց հարցերը: Diffit-ը առաջարկում է հարցերի բազմազան ձևաչափեր և թույլ է տալիս աջակցություն՝ տրամադրելով հարմարեցված ընթերցանության հատվածներ, որոնք հիմնված են ուսանողների նախնական գիտելիքների վրա: Բառապաշարային հիշողությունը բարելավելու համար կարող են ներառվել բառերի բանկեր: Տեսողական և գրաֆիկական նյութեր ներառելու հնարավորությունը համապատասխանում է ուսանողների բազմազան

ուսուցման ոճերին՝ այդպիսով խթանելով ներառական ուսուցման միջավայր:

Արհեստական բանականության տեխնոլոգիաների ամենահետաքրքիր կիրառություններից մի քանիսը վերաբերում են ինքնակարգավորմանը և մանկավարժությանը: Վերջինս կամ խոսքի ուսուցման հետ կապված դասավանդման մեթոդները նույնպես ի հայտ են եկել որպես հետաքրքրության ոլորտ: Արհեստական բանականությունն օգտագործվել է որպես գրույցի գործընկեր, լեզվի մարզիչ և բազմամոդալ կարողություններով: Օրինակ՝ Դիզոնը և Թանգը (2019) սովորողներին գրուցել են անձնական ձայնային օգնական Alexa-ի հետ: Նրանք պարզել են, որ այն խթանում է իմաստալից փոխազդեցությունները, աջակցում բառապաշարի ձեռքբերմանը, բարելավում է լեզվական հմտությունները և ապահովում հետաքրքիր, հաճելի ուսուցում: Կան ապացույցներ, որ ավտոմատ խոսքի ճանաչման տեխնոլոգիան կարող է օգնել նվազեցնելու սովորողների անհանգստությունը հրապարակայնորեն խոսելու հետ կապված: Առկա են նաև օրինակներ, թե ինչպես է արհեստական բանականությունն օգտագործվում ավելի անհատականացված ուսուցման մոտեցում ապահովելու համար՝ օգտագործելով ադապտիվ ուսուցում (Dizon; Tang, 2019): Այնուամենայնիվ, արհեստական բանականությամբ աշխատող գործիքների նախագծման մեջ շարունակում են մնալ մանկավարժության ավանդական շատ ձևեր, օրինակ, դասախոսություններ ու բացատրություններ, և, հետևաբար, մնում է

հարցը, թե արդյոք մանկավարժությունը զարգան՞ում է տեխնոլոգիայի հետ մեկտեղ:

Այսպիսով՝ արհեստական բանականության գործիքներն արդեն զգալիորեն ազդել և վերափոխել են անգլերենի դասավանդման և ուսումնառության գործընթացները, միջոցները, մանկավարժությունը և դինամիկան՝ առաջարկելով նորարարական լուծումներ ժամանակակից մարտահրավերների համար: Այս գործիքները առաջարկում են անհատականացված ուսումնական փորձառություններ՝ հարմարվելով ուսանողների անհատական կարիքներին և հմտություններին մակարդակին: Արհեստական բանականության վրա հիմնված հավելվածները, ասենք, լեզուների ուսուցման հավելվածները և չաթ-բոթերը, հեշտացնում են ինտերակտիվ և գրավիչ պրակտիկան՝ թույլ տալով սովորողներին բարելավել իրենց բառապաշարը, քերականությունը և խոսակցական հմտությունները: Անհապաղ հետադարձ կապ տրամադրելով՝ Արհեստական բանականության գրավոր օգնականները և քերականության ստուգիչները օգնում են ուսանողներին կատարելագործել իրենց գրավոր աշխատանքը և հասկանալ իրենց սխալները: Ընդհանուր առմամբ, անգլերենի դասավանդման մեջ արհեստական բանականության ինտեգրումը նպաստում է ավելի ներառական, դինամիկ և հետաքրքիր ուսումնական փորձառության՝ պատրաստելով ուսանողներին ավելի ու ավելի թվային աշխարհի համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Adolphs, S., Clark, L., Dörnyei, Z., Glover, T., Henry, A., Muir, C., & Valstar, M. (2018). Digital innovations in L2 motivation: Harnessing the power of the Ideal L2 Self. *System*, 78, 173–185. <https://doi.org/10.1016/j.system.2018.07.014>
2. Chon, Y. V., Shin, D., & Kim, G. E. (2021). Comparing L2 learners' writing against parallel machine-translated texts: Raters' assessment, linguistic complexity and errors. *System*, 96, 102408.
3. Dizon, G., & Tang, D. (2019). A pilot study of Alexa for autonomous second language learning. In F. Meunier, J. Van de Vyver, L. Bradley, & S. (Eds.), *CALL and complexity – Short papers from EuroCALL 2019* (pp. 107–112). Research-publishing.net.
4. Haristiani, N. (2019). Artificial Intelligence (AI) Chatbot as Language Learning Medium: An inquiry. *Journal of Physics: Conference Series*, 1387, 012020. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1387/1/012020>
5. Kovačević, D. (2023). Use of ChatGPT in ESP teaching process. 22nd International Symposium. <https://doi.org/10.1109/INFOTEH57020.2023.10094133>
6. Liu, C., Hou, J., Tu, Y. F., Wang, Y., & Hwang, G. J. (2021). Incorporating a reflective thinking promoting mechanism into artificial intelligence-supported English writing environments. *Interactive Learning Environments*, 1–19.
7. Liu, S.-C., & Hung, P.-Y. (2016). Teaching pronunciation with computer-assisted pronunciation instruction in a technological university. *Universal Journal of Educational Research*, 4(9), 1939–1943.
8. Lo, S. (2023). Neural machine translation in EFL classrooms: Learners' vocabulary improvement, immediate vocabulary retention and delayed vocabulary retention. *Computer Assisted Language Learning*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/09588221.2023.2207603>
9. Luo, M., & Cheng, L. (2020). Exploration of interactive foreign language teaching mode based on artificial intelligence. In *Proceedings of 2020 International Conference on Computer Vision, Image and Deep Learning* (pp. 285–290). IEEE. <https://doi.org/10.1109/CVIDL51233.2020.00084>
10. Ma, G. (2021). The current situations of mobile assisted language learning. In J. MacIntyre, J. Zhao, & X. Ma (Eds.), *Proceedings of the International*

Conference on Machine Learning and Big Data Analytics for IoT Security and Privacy (pp. 675–679).

11. McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C. E. (2006). A proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, August 31, 1955. *AI Magazine*, 27(4), 12. <https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904>
12. Sussmann, M. (2024). AI Tools for the four skills in English language learning. *TESOL Connections*, April 2024, 2–4. <https://www.tesol.org/articleslist/articles/ai-tools-for-the-four-skills-in-english-language-learning/>
13. Vuong, Q.-H., La, V.-P., Nguyen, M.-H., Jin, R., La, M.-K., & Le, T.-T. (2023). AI's humanoid appearance can affect human perceptions of its emotional capability: Evidence from self-reported data in the U.S. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/10447318.2023.2227828>